

Kontaktperson trafikkontoret
Kristofer Tengliden
Gatuavdelningen
Centrala distriktet
Telefon: 08-508 263 74
kristofer.tengliden@tk.stockholm.se

Till
Trafiknämnden 2006-05-16
Katarina-Sofia SDN 2006-05-17

Kontaktperson katarina-sofia stadsdelsförvaltning
Agneta Pernu Olofsson
Stadsmiljö
Telefon: 08-508 13 034

Upprustning av Fjällgatan, genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden respektive stadsdelsnämnden godkänner förslaget till upprustning av Fjällgatan enligt tjänsteutlåtandet.
2. Stadsdelsnämnden godkänner att investering görs i upprustning av parkområdet i anslutning till Fjällgatan till en total utgift om 1 Mnkr i löpande prisnivå.
3. Trafiknämnden godkänner att investering görs i upprustning av Fjällgatan till en total utgift om 6 Mnkr i löpande prisnivå.

Per Aronson

Olle Johnselius

Göran Gahm

Åsa Sellebjerg

Sammanfattning

Fjällgatan, ett av Stockholms främsta turistmål, är i stort behov av upprustning. Eftersom upprustningen rör både park- och gatumark tas ärendet upp i både stadsdelsnämnden och trafiknämnden.

Ett samrådsmöte arrangerades av markkontoret och trafikkontoret i samarbete med Katarina-Sofia stadsdelsförvaltning den 6 december 2005 där upprustningsförslaget presenterades. Förslaget behandlades även vid stadsdelsnämndens medborgarmöte den 16 mars 2006. Vid båda mötena framfördes önskemål från boende i området om att ta bort turistbussarna från Fjällgatan, samt farhågor om att Fjällgatan kommer att bli en genomfartsgata

om den enkelriktas för biltrafik mot Renstiernas gata/Katarinavägen. I övrigt mottogs förslaget till upprustning av park- och gatumark positivt.

Med anledning av synpunkterna föreslås att ett genomfartsförbud för biltrafik (från Folkungagatan till Katarinavägen via Fjällgatan) införs.

Samråd har under april också hållits med Stockholm Visitors Board, som har tillfrågats om Fjällgatans betydelse för turismen i Stockholm. De anser att Fjällgatan är Stockholms överlägset bästa utsiktsplats som är tillgänglig med buss. Många besökare får från Fjällgatan ett bestående intryck av Stockholm som den vackra staden på vattnet, som de tar med sig tillbaka hem. En sommardag kan över 5000 turister komma till Fjällgatan enbart med buss. Fjällgatan som besöksplats är ur turistsynpunkt ett lika viktigt besöksmål som Stadshuset, Slottet och Vasamuseet. Turismen ger intäkter till Stockholm på ca 19 miljarder årligen.

Fjällgatan föreslås enkelriktas västerut för bilar och bussar mellan Lilla Erstagatan och Katarinavägen, eftersom körbanan är för smal för att rymma både parkerade bilar och dubbelriktad trafik. Trafikmängderna på Fjällgatan bedöms inte påverkas nämnvärt av förändringen. Enligt önskemål som framfördes på samrådsmöte införs genomfartsförbud för biltrafik från Folkungagatan till Katarinavägen via Fjällgatan. För att garantera låga hastigheter på gatan föreslås tre farthinder mellan Lilla Erstagatan och Katarinavägen.

Parkeringen föreslås flyttas till gatans norra sida, vilket innebär att det blir möjligt att cykla dubbelriktat på Fjällgatan på samma sätt som idag. Antalet parkeringsplatser bedöms bli oförändrat.

Bussparkeringen ordnas så att nio bussar ska kunna stanna samtidigt. Detta kan göras utan att ta större ytor för bussparkering i anspråk. Genom att ge möjlighet för flera bussar att stanna samtidigt kan trängselproblemen på förmiddagarna minska och bussarna kommer dit och därifrån snabbare.

Parkterrassen vid kaféet och terrassen vid bussparkeringen rustas upp.

Vändplanen tas bort och ersätts med ett litet torg med sittplatser, och parken vid vändplanen förbättras.

En mer enhetlig markbeläggning eftersträvas längs hela Fjällgatan. Den ska passa den historiska miljön och vara bra ur tillgänglighetssynpunkt.

En undersökning av påkörningssäkerheten visade att påkörningsskydd måste sättas upp vid flera platser.

Trafikkontoret har också påbörjat en bärighetsundersökning av muren mot Stadsgården som en stor del av Fjällgatan vilar på. Beroende på vad som framkommer i undersökningen så kan detta eventuellt innebära förskjutningar i tidplanen för gatu- och parkupprustningen.

Kostnaden för parkupprustningen beräknas bli 1 Mnkr, och kostnaden för gatuupprustningen beräknas bli 6 Mnkr.

Arbetena planeras utföras under 2007.

Bakgrund

Fjällgatan är ett av stadens främsta turistmål. Utsikten över Gamla stan, Djurgården och Saltsjön är hänförande. Såväl utländska som svenska turister och stockholmarna själva besöker gärna och frekvent Fjällgatan för att njuta av utsikten.

Utsiktsterrassen, parkområdet och gatan är tyvärr slitna och har inte den utformning som man förväntar sig av en så välbesökt plats. Området är i stort behov av upprustning så att både boende i området och besökare på ett bättre sätt ska kunna vistas där. Därför har ett upprustningsförslag tagits fram av markkontoret och trafikkontoret i samarbete med stadsdelsförvaltningen.

Vid stadsdelsnämndens behandling den 21 juni 2005 av stadsdelsförvaltningens förslag till underlag till stadsledningskontoret för planering av större investeringar för åren 2006-2008 beslöt nämnden att prioritera upprustning av Fjällgatan som nummer två i angelägenhetsgrad efter upprustning av Vitabergsparken.

Stadsdelsnämnden har därefter av kommunfullmäktige tilldelats 1,0 mnkr för investering i upprustning av parkområdet i anslutning till Fjällgatan. Av de anvisningar för beslut, uppföljning och slutredovisning av investeringar och andra betydande projekt som tagits fram av stadsledningskontorets ekonomiavdelning, framgår att stadsdelsnämnderna måste fatta genomförandebeslut för varje projekt. Förutsättningen är att investeringens utgifter kan inrymmas i den av kommunfullmäktige beslutade nivån för stadsdelsnämndens investeringar de närmast följande åren samt att de kommande drift- och kapitalkostnaderna med anledning av investeringsbeslutet ryms inom stadsdelsnämndens framtida budgetramar. I annat fall ska kommunfullmäktige fatta genomförandebeslut.

Trafikkontorets och Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings analys och förslag

Trafiken på Fjällgatan

Fjällgatan är en förhållandevis lugn gata, som endast trafikeras av ca 700 fordon per dygn. Gatan har två smala gångbanor, och på gatans södra sida är boendeparkering tillåten. Kring Erstagatan domineras trafikbilden stundtals av turistbussar, som en vacker sommar dag kan uppgå till 100 stycken per dygn. Det innebär att det under en dag kan komma över 5000 turister till Fjällgatan enbart med buss. När antalet bussar som samtidigt stannar på Fjällgatan överstiger sex stycken räcker inte utrymmet för bussarna längre till. Bussarna får då köa på Erstagatan för att komma upp till Fjällgatan och kunna släppa av passagerarna. Detta inträffar oftast mellan kl. 9-12 på förmiddagen under sommarhalvåret då antalet bussar är som störst. Under dessa tider kan Fjällgatan upplevas som trång och rörig. Mitt emot

bussupställningen ligger entrén till Ersta sjukhus. När det är många bussar på Fjällgatan samtidigt som bilar stannar vid sjukhusentrén kan situationen bli lätt kaotisk. Sjukhuset har planer på att flytta huvudentrén till Folkungagatan av tillgänglighets skäl, men inga beslut är fattade ännu. Sjukhuset kommer dessutom öppna en ny stor mottagning med entré vid Fjällgatan/Erstagatan som kommer att behöva utrymme för på- och avstigning.

Turistbussarna tillåts idag köra ut till Katarinavägen medan personbilar tvingas vända vid Fjällgatans slut och köra tillbaka till Erstagatan igen. Detta innebär att personbilar tvingas köra på Fjällgatan två gånger per besök. Den dubbelriktade trafiken innebär problem på den smala gatan, då det inte finns plats att mötas på en sträcka av nästan 300 meter. Därför kör bilar och bussar upp på norra gångbanan intill parken och daghemmet för att kunna mötas mitt på sträckan.

Möjligheten att flytta bussarna från Fjällgatan till Katarinavägen eller Folkungagatan har studerats, men dessa framstår inte som bra alternativ. De är för trafikerade för att användas för bussparkering och lämpliga utrymnen saknas. Dessutom är det stora nivåskillnader upp till Fjällgatan vilket skulle försämra tillgängligheten för besökarna. Upprustningsförslaget utgår därför att turistbussarna ska vara kvar på Fjällgatan.

Förslaget är att Fjällgatan enkelriktas västerut för bilar och bussar mellan Lilla Erstagatan och Katarinavägen, eftersom körbanan är för smal för att rymma både parkerade bilar och dubbelriktad trafik. Därmed slopas vändplanen vid Fjällgatans västra ände och all trafik tillåts köra ned till Katarinavägen. Fjällgatan fortsätter vara dubbelriktad mellan Lilla Erstagatan och Erstagatan. Trafikmängderna på Fjällgatan bedöms inte påverkas nämnvärt av förändringen. Samtidigt som några fordon tillkommer på grund av möjligheten att köra ut till Katarinavägen, försvinner andra på grund av att man inte behöver köra sträckan två gånger när vändplanen tas bort. Efter önskemål från boende införs genomfartsförbud för biltrafik från Folkungagatan till Katarinavägen via Fjällgatan. För att garantera låga hastigheter på gatan föreslås tre farthinder mellan Lilla Erstagatan och Katarinavägen.

När gatan enkelriktas kan en ordentlig gångbana med kantsten byggas på norra sidan vid parken och daghemmet. Parkeringen föreslås flyttas till gatans norra sida. Dels är det mer naturligt att den ligger på höger sida i färdriktningen, dels möjliggör det dubbelriktad cykeltrafik på Fjällgatan även i fortsättningen. Antalet parkeringsplatser bedöms bli samma som idag.

Bussparkeringen ordnas så att nio bussar ska kunna stanna samtidigt. Detta kan göras utan att utöka ytorna för bussparkering. Genom att ge möjlighet för flera bussar att stanna samtidigt kan trängselproblemen på förmiddagarna minska och bussarna kommer dit och därifrån snabbare. Körbanan föreslås också breddas något vid bussparkeringen för att minska trängselproblemen.

Luftkvalitet och buller

Gatu- och fastighetskontoret gjorde under 2003 en miljöutredning för Fjällgatan. Utredningen visade bl.a. att:

- under två sommandagar registrerades 170 turistbussar från 16 nationer
- bullernivåerna var något högre än riktvärdena i Stockholms miljöprogram 2000. På husets tysta sida uppfylls riktvärdet. Om fastighetsägarna önskar kan bullret inomhus kan minskas med hjälp av förbättring av fönstren.
- luftkvaliteten är i jämförelse med övriga innerstaden förhållandevis bra. Miljökvalitetsnormerna angående kvävedioxid och partiklar underskrids.

Murar och räcken

En undersökning av påkörningssäkerheten i murarna på Fjällgatan har gjorts. Undersökningen visade att murar och räcken inte tål påkörning och att påkörningsskydd måste sättas upp vid flera platser. Undersökningen visade också att muren vid Renstiernas gata vid trappan är 30 cm för låg för att vara säker.

Trafikkontoret har också påbörjat en bärighetsundersökning av muren mot Stadsgården som en stor del av Fjällgatan vilar på. Den bedöms i dagsläget ha en livstid på ca 10-15 år. Därefter behövs en större renowering göras, troligen genom att en ny mur byggs utanpå den gamla. Beroende på vad som framkommer i undersökningen så kan detta eventuellt innebära förskjutningar i tidplanen för gatu- och parkupprustningen.

Fjällgatans terrass

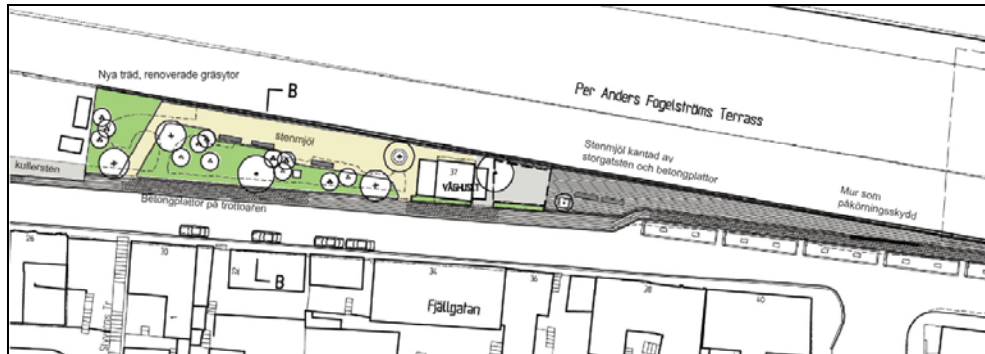
Fjällgatans terrass är den plats alla turister uppsöker för att titta på den fantastiska utsikten över Stockholm. Den är för många turister den första plats de ser när de besöker Stockholm. Tidigare har terrassen varit en sandplan men den är idag asfalterad. I väster avgränsas terrassen av ett café som skiljer terrassen från parkterrassen. Kaféet upplevs idag som en barriär mellan de olika delarna främst på grund av att en vägg byggts mellan balustraden och kaféet.

Målet med upprustningen av Fjällgatans terrass är att höja dess status från att som nu upplevas som en utvidgad gångbana till att verkligen bli en terrass. Vidare är ett mål att söka lösa upp den gräns som finns idag mellan park och terrass. T.ex. kan väggen mellan balustraden och kaféet rivas. Terrassen får ny markbeläggning av betongplattor och granithällar. Hela terrassen är tänkt att bindas ihop med ett enhetligt markmaterial. Även här möbleras med parksoffor enligt stadens möbleringsprogram. Dagens blomsterurnor får stå kvar. En blockstensmur i granit blir påkörningsskydd för Lilla Erstagatans trafik.

Parkterrassen (Per Anders Fogelströms terrass)

Parkterrassen är idag mycket sliten och i stort behov av upprustning. Entréerna till parken är igenvuxna och upplevs inte inbjudande.

Målet med upprustningen av parkterrassen är att försöka förstärka parkkaraktären. Parken ska vara anpassad till dagens funktion samtidigt som en historisk atmosfär återskapas. Entréerna öppnas för att göra parken mer inbjudande och tillgänglig. Uteserveringen ges mer plats nära kaféet. Växtmaterial byts ut, gallras och kompletteras eller tas bort i vissa fall för att skapa fina utblickar. Markmaterialet byts ut från dagens asfalt till stenmjöl, vilket är ett traditionellt material i parkmiljö och har funnits här tidigare. Parken utökas något mot gatan genom att en del av den idag överdimensionerade gångbanan mot parken tas i anspråk. Parken möbleras med parksoffor enligt stadens möbleringsprogram.

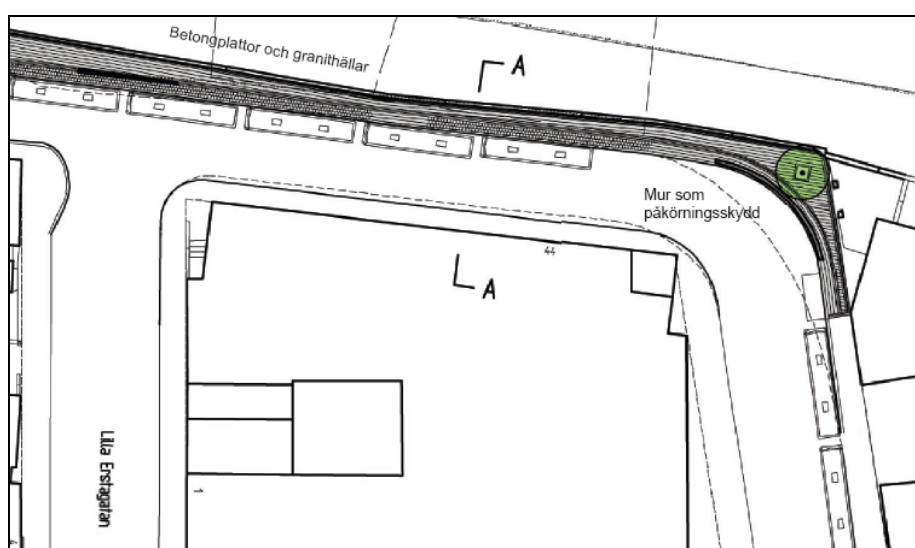

Skiss över parkterrassen och terrassen

Hörnet Erstagatan/Fjällgatan

Här möter man för första gången utsikten över vattnet när man anländer till Fjällgatan från Erstagatan. Utsikten skymms delvis av ett buskage. Påkörningsräcket som står i kurvan är i mycket dåligt skick.

Förslaget är att det från Erstagatan skymmande buskaget tas bort samtidigt som den snäva kurva som idag orsakar trafikstockning vidgas. Den vackra lönn som står där skapar karaktär och får en marktäckande växt som underplantering. En låg granitmur ersätter dagens slitna trafikräcke och marken ges ny beläggning av betongplattor och granithällar.

Skiss över hörnet Erstagatan/Fjällgatan

Parken vid Fjällgatans vändplan

Parken har troligtvis tillkommit när man har rivit hus i kvarteret. Den har troligen inte anlagts utan de träd som finns där idag är resultatet av spontan etablering. Karaktären idag är naturpark med träd som lönn och alm i en kraftig slänt av klippt gräs. Fjällgatans vändplan skjuter in i parken och ger en ful eroderad slänt. Parken har karaktär av kvarterspark.

I och med att Fjällgatans trafik enkelriktas kan vändplanen som skär in i parken idag tas bort. Istället skapas en liten torgyta med sittplatser intill parken. Den branta slänten mot parken lagas så att parken får en finare anslutning mot den nya torgytan. I parken kompletteras de naturligt etablerade växterna med växter som skulle kunna förädla den naturparkskaraktär som finns där idag såsom små lönnar, ungersk syrén, krokusar, vintergäck och snödroppar.

Trappan till Renstiernas gata renoveras också.

Balkongen på Katarinavägen (platsbildningen invid Söderbergs trappor)

Balkongen skapar en fin platsbildning en bit bort från Katarinavägens trafik. Det är en liten grönyta med slitet gräs, ett par syrenbuskar och två stora lönnar varav den ena är i dåligt skick.

Här föreslås en mer ordnad grönyta med tydliga kanter. En stödmur ska skydda mot trafiken och ta upp nivåskillnader. Ett stort träd föreslås planteras på platsen för att få en grön avslutning av Renstiernas gata.

Skiss över balkongen på Katarinavägen och parken vid vändplanen

Markbeläggningen

Det finns en mängd olika markbeläggningar längs med Fjällgatan. Trottoaren i den västra delen med historisk bebyggelse har en beläggning av betongplattor, storgatstensrand och en bred granitkantsten. Närmast husfasaderna ligger en kullerstensyta som är en rest från 1800-talet. I körbanan ligger en lappad och sliten asfaltyta. Vissa delar av gatan har smala granitkantstenar av nyare typ.

I programförslaget eftersträvas en mer enhetlig markbeläggning längs hela Fjällgatan. Den ska passa den historiska miljön och vara bra ur tillgänglighetssynpunkt. Förslaget på trottoarprincip är en bred kantsten i granit, nya betongplattor samt att den kullersten och storgatsten som finns bredvid gångbanan idag behålls. De gamla rännalarna i storgatsten som finns bevarade under asfalten tas fram, och körbanan får en ny asfaltbeläggning

Belysning

Belysningsförslaget för Fjällgatan eftersträvar att den historiska atmosfären förstärks och att belysningen bli mer enhetlig. Vaggarmaturen på Fjällgatan kompletteras och samma fyrkantslykta monteras på trästolpar och används för att belysa park- och gatumiljön. Trafikbelysningen förbättras och trappor kompletteras med anpassad belysning.

Samråd

Ett samrådsmöte arrangerades av markkontoret och trafikkontoret i samarbete med Katarina-Sofia stadsdelsförvaltning den 6 december 2005 där upprustningsförslaget presenterades. Förslaget behandlades även vid stadsdelsnämndens medborgarmöte den 16 mars 2006. Vid båda mötena framfördes önskemål från boende i området om att få bort turistbussarna från Fjällgatan, och farhågor om att Fjällgatan kommer att bli en genomfartsgata om den enkelriktas för biltrafik mot Renstiernas gata/Katarinavägen. I övrigt mottogs förslaget till upprustning av park- och gatumark positivt.

Med anledning av synpunkterna föreslås att ett genomfartsförbud för biltrafik (från Folkungagatan till Katarinavägen via Fjällgatan) införs.

Samråd har under april också hållits med Stockholm Visitors Board, som har tillfrågats om Fjällgatans betydelse för turismen i Stockholm. De anser att Fjällgatan är Stockholms överlägset bästa utsiktsplats som är tillgänglig med buss. Många besökare får från Fjällgatan ett bestående intryck av Stockholm som den vackra staden på vattnet, som de tar med sig tillbaka hem. En sommardag kan över 5000 turister komma till Fjällgatan enbart med buss. Fjällgatan som besöksplats är ur turistsynpunkt ett lika viktigt besöksmål som Stadshuset, Slottet och Vasamuseet. Turismen ger intäkter till Stockholm på ca 19 miljarder årligen.

Ekonomi - parkupprustning

Av de av fullmäktige avsatta medlen om sammanlagt 1,0 mnkr för parkupprustning användes 0,2 mnkr under år 2005 till programarbete. För projektering och upphandling av projektet har trafiknämnden givits ansvaret och för detta planeras 0,2 mnkr att användas under år 2006. De återstående 0,6 mnkr ska bekosta genomförandet av omdaning av parkområdet under år 2007.

Slutredovisning och utvärdering av projektet sker i verksamhetsberättelsen.

Parkprojektet är litet och kommer inte att öka stadsdelsnämndens kostnader för driften de kommande åren utöver de ca 10 000 kr per år som under de senaste 3-4 åren avsatts för driften av området. Därutöver tillkommer kapitalkostnader för avskrivning av investeringen med 30 303 kr per år i löpande prisnivå. Stadsdelsnämnden kommer enligt de riktlinjer som stadsdelsförvaltningen tagit del av, att erhålla medel till täckande av kapitalkostnaden i budgetarna de kommande åren. Investeringen ryms inom den av kommunfullmäktige beslutade investeringsplanen för Katarina-Sofia stadsdelsnämnd.

Projektet bedöms inte komma att påverka andra nämnders verksamhet och ekonomi och inte heller medföra några miljökonsekvenser.

Ekonomi - gatuupprustning

Kostnaden för gatuupprustningen är beräknad till 6 Mnkr. Medel för detta finns reserverade i trafikkontorets verksamhetsprogram. Drift- och underhållskostnaderna bedöms bli oförändrade.

Tidplan

Under 2006 sker projektering, och under 2007 utförs anläggningsarbetena. Som nämnts ovan har trafikkontoret påbörjat en undersökning av muren mot Stadsgården som en stor del av Fjällgatan vilar på. Beroende på vad som framkommer i undersökningen så kan detta eventuellt innebära förskjutningar i tidplanen för gatu- och parkupprustningen.

SLUT